

Korrupció, szürkezőna és közigazgatáskép: a magyar fiatalok percepciói

Corruption Perceptions and Public Administration Images in Hungarian Young Generation

Petró Csilla

Dr., PhD, egyetemi docens
Nemzeti Közzolgálati Egyetem,
Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar
petro.csilla@uni-nke.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja annak vizsgálata, hogy a magyar Z generáció miként értelmezi a korrupció különböző formáit, és e megítélések hogyan függnek össze a közigazgatásról alkotott normatív és spontán képekkel. A kutatás külön figyelmet fordít a jogsértő és az informális, kapcsolati jellegű („szürkezőna”) gyakorlatok megítélésére, valamint arra, hogy a közigazgatás értékalapú működésének észlelése miként jár együtt e korrupcióértelmezésekkel a közzolgálati pálya vonzerejének szempontjából.

Módszertan: Az empirikus vizsgálat országosan reprezentatív mintán (N = 1008) zajlott, számítógéppel támogatott telefonos lekérdezéses (CATI) módszerrel 2025 elején. Az adatok feldolgozása SPSS statisztikai szoftver alkalmazásával történt. Az elemzés leíró-összehasonlító statisztikai eljárásokra épült, különös tekintettel a korrupció megítélését mérő kérdésblokk válaszmegoszlására. Az egyes korrupciós helyzetek értelmezése a nemzetközi szakirodalomban bevett tipológiák (tranzakciós, strukturális, kapcsolati és informális korrupció) mentén történt. A közigazgatásról alkotott képet egy nyílt végű asszociációs kérdés tematikus tartalomelemzésével vizsgáltuk.

Megállapítások: Az eredmények azt mutatják, hogy a Z generáció körében magas konszenzus figyelhető meg a klasszikus, tranzakciós korrupciós esetek megítélésében, míg a kapcsolati előnyök, az érdeklközések és az informális

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás: 2025. 11. 17. Átdolgozás: 2026. 01. 12.
Elfogadás: 2026. 01. 19.

juttatások értelmezése jelentősen megosztott. Ez a „szürke-zónás” megítélés bizonytalanságra utal, amely nem a korrupciós normák hiányát, hanem azok tanulhatóságát és alakíthatóságát jelzi. A tanulmány következtetése szerint a közigazgatás utánpótlás-stratégiáinak és integritásalapú kommunikációjának kiemelt figyelmet kell fordítaniuk e gyakorlatok egyértelmű normatív keretezésére annak érdekében, hogy a közszolgálati pálya értékalapú és hiteles alternatívaként jelenjen meg a Z generáció számára.

Érték: A tanulmány újdonsága abban áll, hogy a korrupció megítélését nem önálló morális kérdésként, hanem a Z generáció munka- és közszolgálati értékrendjének egyik meghatározó dimenziójaként vizsgálja. Az elemzés rámutat arra, hogy a korrupcióval kapcsolatos attitűdök összefüggést mutatnak a közigazgatás integritásának, igazságosságának és intézményi kiszámíthatóságának észlelésével, ami pedig befolyásolhatja a közszolgálati pálya vonzerejét.

Kulcsszavak: Z generáció, korrupció megítélése, közigazgatás, integritás

Abstract

Aim: This study examines how Hungarian Generation Z interprets different forms of corruption and how these perceptions are associated with both normative and spontaneous images of public administration. Special attention is given to differences between clearly illegal practices and more ambiguous, informal or relational “grey-zone” cases, as well as to how perceptions of value-oriented public administration relate to these interpretations and the perceived attractiveness of public sector careers.

Methodology: The empirical analysis was conducted on a nationally representative sample (N = 1,008) using computer-assisted telephone interviewing (CATI) in early 2025. Data were processed and analyzed using SPSS statistical software. The study relies on descriptive statistical methods, with particular attention to response distributions within the question block measuring perceptions of corruption. The interpretation of corruption-related scenarios follows typologies widely used in the international literature, including transactional, structural, relational, and informal forms of corruption.

Findings: The results indicate a high level of consensus among Generation Z respondents regarding classical, transactional forms of corruption, while perceptions of relational advantages, conflicts of interest, and informal practices are considerably more divided. This “grey-zone” evaluation reflects normative uncertainty rather than the absence of ethical standards, pointing instead to the learnability and malleability of integrity norms. The study concludes that public

sector recruitment strategies and integrity-based communication should place greater emphasis on clearly framing these ambiguous practices in order to present public service as a credible and value-driven career option for Generation Z.

Value: The novelty of the study lies in conceptualizing perceptions of corruption not as isolated moral judgments but as a key dimension of Generation Z's work-related and public service value system. The findings demonstrate that attitudes toward corruption are closely linked to perceptions of integrity, fairness, and normative consistency in public administration, which may directly influence the perceived attractiveness of a public sector career.

Keywords: Generation Z, perceptions of corruption, public administration, integrity

A kutatás célja és módszertani kerete

A közigazgatási pálya iránti érdeklődés és a közszféra utánpótlásának kérdése a fiatal generációk körében nem csupán strukturális és anyagi szempontok mentén értelmeződik, hanem szoros összefüggésben áll az intézményekhez kapcsolódó normatív elvárásokkal is (Perry & Wise, 1990). Normatív: értékeket és elvárásokat kifejező megközelítés, amely arra vonatkozik, hogy a közigazgatás működésének milyennek kellene lennie. A Z generáció esetében több nemzetközi kutatás is rámutat arra, hogy a közszféra iránti attitűdöket olyan értékdimenziók befolyásolják, mint az átláthatóság, a méltányosság és az intézményi legitimitás érzékelése (Dobrowolski, Drozdowski & Panait, 2022).

A Z generáció közigazgatással kapcsolatos értékorientációját vizsgáló kutatások jellemzően általános etikai attitűdökre, munkamotivációra és kompetenciaelvárásokra fókuszálnak, például a munkahelyi motiváció, a fizetési preferenciák, a lojalitás és a munkavállalói elköteleződés tendenciáira (Fuchs, Lorenz, & Fuchs, 2024). Eközben a korrupció fogalmának részletes, kontextuális értelmezése ritkábban szerepel a szakirodalomban (Surugiu, 2025; Benítez-Márquez et al., 2022). Ez a hiány különösen igaz a normatív „szűrkezónás” helyzetek megítélésére, ahol a jelenséget nem egyértelműen jogsértőként, hanem kontextusfüggően értelmezik a fiatalok (Dobrowolski, Drozdowski & Panait, 2022).

E tanulmány a feltárt kutatási hiányra reagálva a magyar Z generáció körében vizsgálja a korrupció különböző formáinak értelmezését, és azt, hogy ezek az értelmezések miként kapcsolódnak a közigazgatással kapcsolatos attitűdökhöz és értékorientációkhoz. A vizsgálat hozzájárulhat annak megértéséhez, hogy a korrupció megítélésének rétegzettsége miként hat a közigazgatás vonzerejére,

valamint milyen szerepe lehet az integritásalapú kommunikációnak és normaképzésnek a fiatal generáció megszólításában.

A magyar Z generáció, pontosabban a 2025-ben 18–29 éves fiatalok körében végzett empirikus kutatás célja az volt, hogy átfogó képet nyújtson arról, miként viszonyul ez a korosztály a közigazgatási pályához, hogyan ítéli meg a magyar közigazgatás működését, valamint mennyire tartja vonzónak a közigazgatásban való elhelyezkedést mint lehetséges életpályát. A vizsgálat emellett feltérképezte a fiatalok munkavégzéssel kapcsolatos attitűdjeit, a munkahellyel és a munkaadóval szemben támasztott elvárásaikat, prioritásaikat, valamint azokat az értékeket, amelyek meghatározzák döntéseiket és viselkedésüket a munka világában.

A kutatás adatfelvételére 2025. január 15. és február 7. között került sor. Az adatgyűjtést a Protocall 2009 Web- és telemarketing Kft. végezte számítógéppel támogatott telefonos lekérdezéssel (CATI) módszerrel. A minta 1008 főből állt, és nem, iskolai végzettség, lakóhely (Budapest és vármegyék), valamint lakóhely típusa szerint országosan reprezentatív volt. A mintavételi eljárás és az adatfelvétel módja lehetővé tette, hogy a kutatás megbízható és általánosítható képet adjon a Z generáció közigazgatással kapcsolatos attitűdjeiről és értékorientációjáról.

A kérdőívben a korrupcióval kapcsolatos megítélések feltérképezése is helyet kapott. A válaszadók több, eltérő jellegű korrupciós helyzetet értékelték annak alapján, hogy az adott gyakorlatot milyen mértékben tartják korrupciónak. A bemutatott esetek lefedték a nyíltan jogsértő, egyértelműen elutasított cselekményeket, valamint az informális, kapcsolati vagy kulturálisan ambivalens gyakorlatokat.

A korrupciós tételek bevonását az a kutatási megfontolás indokolta, hogy a közigazgatás normatív megítélése – különösen annak integritása, igazságossága és kiszámíthatósága – szorosan összefügghet azzal, miként értelmezik a fiatalok a korrupció különböző formáit. A korrupció fogalmának differenciált értelmezése ugyanis nem pusztán jogi, hanem értékalapú kérdés is, amely visszahat az intézményekbe vetett bizalomra és a közszolgálati pálya vonzerejére. A korrupcióval kapcsolatos attitűdök feltárása indikátora annak, hogy a fiatal generáció milyen normák és elvárások mentén viszonyul a közszolgálathoz, valamint milyen értékalapú tényezők befolyásolhatják hosszabb távon a közigazgatási pálya iránti nyitottságukat vagy elutasításukat.

A korrupcióval kapcsolatos megítélések vizsgálata nem önálló elemként, hanem a közigazgatásról alkotott összkép szerves részeként jelent meg az elemzésben. Ez lehetővé tette annak feltárását, hogy a közigazgatás „az emberekért van” állítással való egyetértés miként jár együtt a korrupció különböző formáinak elutasításával vagy relativizálásával, és milyen mintázatok rajzolódnak ki a Z generáció értelmezéseiben.

Az adatok feldolgozása és elemzése SPSS statisztikai szoftver alkalmazásával történt. Az elemzés során leíró statisztikai eljárásokat és tartalomelemzést alkalmaztunk az egyes attitűdök és értékorientációs mintázatok feltárására, tekintettel a válaszok megoszlására és a skálaértékek értelmezésére. A korrupció megítélésére vonatkozó kérdésblokk esetében a válaszok eloszlásának elemzése lehetővé tette a különböző korrupcióértelmezési mintázatok, valamint az egyértelműen elutasító, a megosztott és a konszenzuálisan elítélt helyzetek azonosítását.

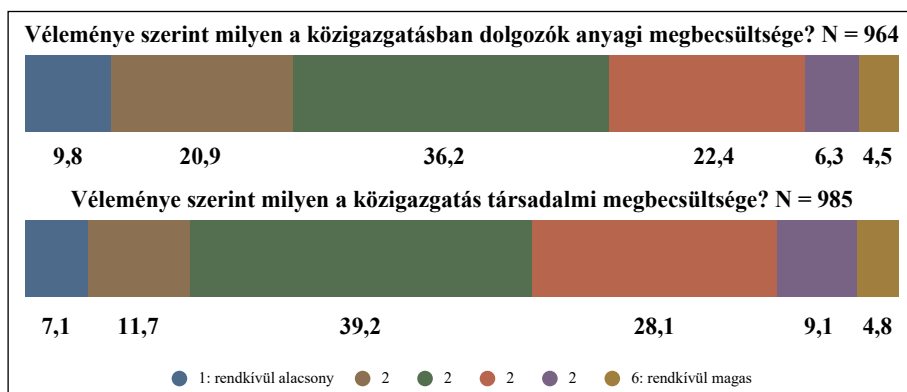
A közigazgatás észlelt megbecsültsége és a korrupció értelmezési keretei

A közigazgatás anyagi és társadalmi megbecsültségének megítélése kontextuális keretet ad a korrupció fogalmának generációs értelmezéséhez. Az eredmények szerint a Z generáció körében a közigazgatásban dolgozók anyagi megbecsültségét a válaszadók közel kétharmada alacsonynak vagy közepesnek ítéli meg: a „rendkívül alacsony”, „alacsony” és „közepes” kategóriákba sorolt válaszok együttes aránya 66,9%, miközben a magas vagy rendkívül magas anyagi elismertséget érzékelők aránya mindössze 10,8%.

A társadalmi megbecsültség megítélése ennél némileg kedvezőbb képet mutat, ugyanakkor itt is többségben vannak az alacsonyabb értékelések: a válaszadók 58,0%-a sorolja a közigazgatás társadalmi elismertségét az alacsony–közepes tartományba, míg csupán 13,9% érzékeli azt magasnak vagy rendkívül magasnak.

1. számú ábra

A közigazgatás társadalmi és anyagi megbecsültségének megítélése a Z generáció körében (18–29 évesek)

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

Ez a percepció jelentős mértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy a fiatalok miként értelmezik a közigazgatáshoz kapcsolódó korrupciós jelenségeket. Az alacsony társadalmi és anyagi megbecsültség észlelése nem csupán a közigazgatás presztízsét befolyásolja, hanem a korrupcióval kapcsolatos normák értelmezésére is hatással lehet. Amennyiben egy intézményi környezetet a fiatalok alulértékeltnek, kevésbé megbecsültnek és igazságtalannak érzékelnek, nagyobb valószínűséggel relativizálódnak azok az informális gyakorlatok, amelyek a formális szabályokat megkerülve kínálnak előnyöket (Sööt & Rootalu, 2012). Ilyen kontextusban az informális előnyszerzés – például a kapcsolati tőke használata vagy a „szívésségi alapon” történő ügyintézés – kevésbé jelenik meg etikai problémaként, inkább a boldogulás racionális stratégiájaként értelmeződik. Ennek következtében a korrupció „szürkezónájába” tartozó jelenségek normalizálódhatnak, ami nem feltétlenül a normák elutasítását, hanem azok intézményi hitelességének meggyengülését jelzi.

A tanulmányban „szürkezónás” korrupcióértelmezés alatt olyan helyzeteket értünk, amelyeknél nem alakul ki egyértelmű generációs konszenzus, és a válaszok széles skálán szóródnak. A „szürkezóna” ebben az értelemben kétféle mintázatban jelenhet meg: (a) polarizációban (a szélső értékek dominanciája), illetve (b) ambivalenciában (a középértékek magas aránya).

A korrupció megítélésének típusai

A korrupció konkrét megítélését egy kérdésblokkban vizsgáltuk. A kérdésblokk nyolc, eltérő jellegű helyzeten keresztül méri, hogy a válaszadók szerint milyen mértékben illik az adott esetre a „korrupció” kifejezés (1–6 skála). Az állítások tematikus csoportosítása a korrupció és a közszektorbeli integritás szakirodalmában bevett fogalmi megkülönböztetéseket követi, vagyis koncepcionális tipológia, nem pedig empirikus (eloszlásalapú) rangsor (Johnston, 2005; Rose-Ackerman & Palifka, 2016).

Strukturális korrupció és érdekütközés

Az állítás: *A magánérdek előnyben részesítése a közérdekkel szemben.* Ez az állítás tipikusan az érdekütközés és a tágabb értelemben vett strukturális korrupció körébe illeszthető. Itt nem egy konkrét pénzmozgás a lényeg, hanem az, hogy a közfeladat ellátása során a magánérdek „felülírja” a közérdeket, ami az integritás sérülésének alapformája a közsférában (OECD, 2003; Rose-Ackerman & Palifka, 2016).

Nepotizmus, klientelizmus, favorizmus

A tanulmány a kapcsolati alapú előnyosztás eltérő formáit az alábbiak szerint határozza meg:

Klientizmus: Olyan kapcsolati alapú előnyosztási rendszer, amelyben erőforrások vagy javak lojalitásért, támogatásért vagy hallgatásért cserébe kerülnek elosztásra, formális szabályok helyett személyes függőségi viszonyok mentén (Johnston, 2005; Kitschelt & Wilkinson, 2007).

Nepotizmus: Rokoni vagy családi kapcsolatokon alapuló indokolatlan előnyben részesítés az állásokhoz, megbízásokhoz vagy erőforrásokhoz való hozzáférés során, az érdemelv és az esélyegyenlőség sérelmével (Khatri et al., 2006; [URL1](#)).

Favorizmus: Személyes szimpátia, informális kapcsolatok vagy közelség alapján történő részrehajló előnyosztás, objektív teljesítmény- vagy szabályalapú szempontok figyelmen kívül hagyásával (OECD, 2003; Rose-Ackerman & Palifka, 2016).

Az állítások: *Rokonok és barátok előnyben részesülnek az állami megrendeléseknél. Valaki családtagjának/ismerősének segít állást szerezni egy állami szervezetnél.* Ez a két tétel a nepotizmus/klientizmus logikáját ragadja meg, ahol személyes kapcsolatok torzítják az erőforrásokhoz való hozzáférést (például közbeszerzés, állás). A nepotizmus és a „cronyism” jelenségét a nemzetközi szakirodalom rendszeresen a korrupcióval összefüggő, különösen közszektorban releváns mintázatként tárgyalja, mivel sérti az érdemelvet, a versenyt és az eljárások tisztaságát (Khatri et al., 2006; Rose-Ackerman & Palifka, 2016). A Transparency International definíciós megközelítése szerint is a korrupció a rábízott hatalom magánhaszon érdekében történő visszaélése, amelybe a nepotizmus és a favorizmus is beleérthető (Transparency International, n. d.).

Klasszikus, tranzakciós korrupció

Az állítás: *Egy rendőr pénzt kér azért, hogy ne szabjon ki büntetést egy közlekedési kihágásért.* Ez a korrupció „prototípusa”: explicit csere (pénz/előny) egy hivatali döntés vagy jogkövetkezmény befolyásolásáért. A korrupciókutatás ezt a formát gyakran a „hard” vagy tranzakciós korrupció magjaként kezeli, amely jogi és társadalmi értelemben is viszonylag egyértelműen azonosítható (Johnston, 2005; Rose-Ackerman & Palifka, 2016).

Informális juttatások és „szürkezóna” gyakorlatok

Az állítások: *Egy páciens kórházban hálapénzt fizet orvosának, mert ezzel akarja kifejezni elégedettségét a nyújtott egészségügyi szolgáltatásért. A vizsgázo*

a sikeres gépjárművezetői vizsgát követően ajándékkosarat ad a vizsgabiztosnak. Ezek a tételek az informális juttatások (hála/ajándék) korrupcióként való értelmezését mérik. A szakirodalom ezt gyakran a korrupció „szűrkezonájaként” tárgyalja: nem mindig egyértelmű a határ a kulturálisan elfogadott ajándékozás és a befolyásolás (vagy utólagos „jutalmazás”) között, ugyanakkor az ilyen gyakorlatok a közbizalmat és a fair eljárás percepcióját is rombolhatják (Johnston, 2005). A Transparency International definíciói kerete alapján az ilyen juttatások akkor értelmeződnek korrupcióként, ha a rábízott hatalom magánhaszon érdekében történő torzítását/„undue advantage”-át jelentik (Transparency International, n. d.).

Kapcsolati előny és eljárási igazságosság sérülése

Az állítás: A kormánytisztviselő ügyét „kapcsolatai” révén soron kívül elintézik a hivatalban. Ez a tétel a kapcsolati tőke eljárásokban történő felhasználását méri. A jelenség nem feltétlenül pénzhez kötött, de sértheti az egyenlő bánásmódot, az átláthatóságot és az eljárási igazságosságot, ami a közszektorbeli integritás egyik kulcsterülete (OECD, 2003; Rose-Ackerman & Palifka, 2016).

Információs előny és insider jellegű haszonszerzés

Az állítás: Valaki – még mielőtt általánosan ismertté vált volna – az önkormányzati hivatalból származó belső információt szerez meg arról, hogy az önkormányzat megváltoztatja egy terület építésövezeti besorolását a nagyobb beépíthetőség érdekében, s haszonszerzés céljából több ingatlant is megvásárol a környéken. Ez a tétel az információs aszimmetriára és a „belső információból” fakadó indokolatlan előnyszerzésre épül. A korrupciókutatás több megközelítésben is hangsúlyozza, hogy a korrupció nemcsak vesztegetés, hanem a közszféra erőforrásainak, döntéseinek és információinak magánhaszon érdekében történő torzítása is lehet – különösen akkor, ha ez a közbizalmat, a fair versenyt és a jogszerűség percepcióját rontja (Rose-Ackerman & Palifka, 2016; Johnston, 2005).

A „korrupció” fogalmának értelmezése a fiatalok körében

A kérdésblokk arra irányult, hogy a 18–29 éves magyar fiatalok milyen mértékben tekintenek különböző, a közélethez és a közigazgatáshoz kapcsolódó helyzeteket korrupciónak. A válaszadók nyolc, eltérő jellegű szituáció megítéléséről nyilatkoztak egy hatfokú skálán, ahol az 1-es érték azt jelentette, hogy

az adott esetre „egyáltalán nem”, míg a 6-os érték azt, hogy „teljes mértékben” illik a korrupció kifejezés.

A nyolc vizsgált szituáció alapján három jellegzetes mintázat rajzolódik ki: (1) magas konszenzussal korrupciónak tekintett esetek, (2) részben vitatott, de jellemzően korrupciónaként értelmezett helyzetek, valamint (3) megosztó, „szürke-zónába” tartozó jelenségek.

(1) A tranzakciós, nyíltan jogsértő esetek (például a rendőr vesztegetése) magas átlagértékekkel és viszonylag kisebb bizonytalansággal jelennek meg.

(2) A kapcsolati előnyök és eljárási kivételek (például soron kívüli ügyintézés „kapcsolatok révén”, belső információból származó előny) szintén jellemzően korrupciónak minősülnek, ugyanakkor itt erősebben megjelenhet a kontextusérzékeny értelmezés.

(3) Az informális juttatások (például hálapénz, ajándékkosár) és egyes „szíveségi” helyzetek tipikusan a „szürke-zónába” esnek: a válaszok megosztottabbak, a korrupció címke alkalmazása kevésbé egységes.

Magas konszenzus: a „klasszikus korrupció” esetei

A legerősebb és leginkább egyhangú korrupcióértelmezés azoknál az eseteknél figyelhető meg, amelyek egyértelmű, közvetlen és személyes előnyszerzést kapcsolnak össze hivatali döntésekkel vagy jogkövetkezményekkel.

A „egy rendőr pénzt kér azért, hogy ne szabjon ki büntetést” típusú helyzetet a válaszadók döntő többsége korrupciónak minősítette: az 5–6-os értékeket választók aránya elérte a 65,7%-ot, ezen belül is 54,2% a legmagasabb, „teljes mértékben” kategóriát jelölte meg. A középértékek (3–4) aránya alacsony, ami arra utal, hogy ebben az esetben kevés a bizonytalanság vagy relativizálás: a fiatalok számára ez a helyzet egyértelműen a korrupció prototípusának felel meg.

Hasonlóan magas konszenzus figyelhető meg a nepotizmushoz köthető szituációk esetében is. Amikor „rokonok és barátok előnyben részesülnek az állami döntések során”, a válaszadók 63,8%-a sorolta az esetet a korrupciót erősen vagy teljes mértékben jelölő kategóriákba, és közel a fele (45,9%) a legszélsőségesebb értékelést adta. Ez azt jelzi, hogy a Z generáció számára a korrupció nem kizárólag pénzhez kötött jelenség, hanem a részrehajlás és az igazságtalan előnyosztás is szervesen beletartozik a fogalomba.

E körbe sorolható az a helyzet is, amikor „valaki még azelőtt jut előnyhöz, mielőtt egy ügy vagy információ általánosan ismertté válna”. Ebben az esetben az 5–6-os válaszok aránya 59,9%, ami arra utal, hogy az információs vagy kapcsolati előny szintén széles körben korrupciónaként értelmeződik, noha itt már nagyobb arányban jelennek meg a köztes megítélések.

Köztes megítélés: kapcsolati előnyök és érdekütközések

A második mintázatba azok az esetek tartoznak, amelyeknél a korrupciónak való azonosítás továbbra is jelentős, ugyanakkor kevésbé egységes, és a válaszadók nagyobb része választ középértéket.

A „kormánytisztviselő ügye »kapcsolatai« révén soron kívül intéződik” szituációt a válaszadók 49,9%-a sorolta a korrupciót erősen jelző kategóriákba, ugyanakkor 35,9% köztes (3–4) értéket adott. Ez arra utal, hogy bár a jelenséget sokan problémásnak látják, nem mindenki nevezi egyértelműen korrupciónak; a „protekció” és a „korrupció” fogalmai részben elkülönülnek a fiatalok gondolkodásában.

Hasonló kép rajzolódik ki a „magánérdek előnyben részesítése a közérdekkel szemben” megítélésekor is. Itt az 5–6-os válaszok aránya 47,7%, miközben a középértékek aránya eléri a 41,3%-ot. Ez azt jelzi, hogy az érdekütközés fogalma a Z generáció számára dilemmát jelent: sokan érzik etikailag kifogásolhatónak, de nem mindenki sorolja automatikusan a korrupció kategóriájába.

Szürkezóna és polarizáció: társadalmilag ambivalens jelenségek

A legmegosztóbb értékelések azoknál a helyzeteknél jelennek meg, amelyek társadalmilag régóta jelen lévő, normalizált vagy többféleképpen értelmezhető gyakorlatokhoz kapcsolódnak.

Kiemelkedő példa erre a „hálapénz fizetése közkórházban”. Ebben az esetben a válaszadók 34,8%-a tartja az esetet erősen korrupciónak, míg 33,4% egyáltalán nem vagy inkább nem sorolja ebbe a kategóriába. A középértékek aránya szintén magas (31,9%). Az eloszlás egyértelműen polarizált, ami arra utal, hogy a hálapénz megítélése a fiatal generáció körében is értékalapú.

Hasonlóan szürkezónás a „családtag vagy ismerős álláshoz segítése” is. Itt a válaszadók 32,5%-a sorolja az esetet a korrupciót erősen jelölő kategóriákba, míg 24,7% kifejezetten nem tekinti annak, és a legnagyobb arány (42,8%) köztes értékelést ad. Ez az eredmény arra utal, hogy a kapcsolati tőke használata sok fiatal számára problematikus, de nem egyértelműen illegitim jelenség.

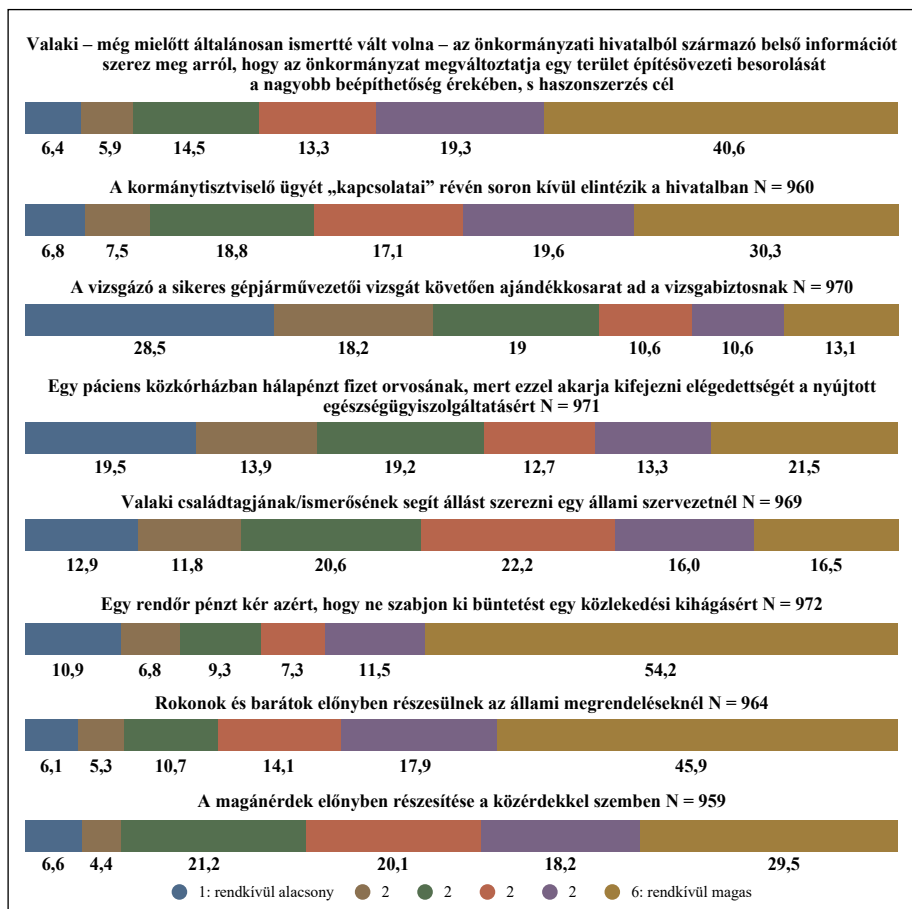
A korrupció „ellenpólusa”: a legkevésbé korrupciónak tartott eset

A vizsgált helyzetek közül a „gépjárművezetői vizsgához kapcsolódó” szituáció bizonyult a legkevésbé korrupciónak tekintett esetnek. Itt a válaszadók 46,7%-a az 1–2-es kategóriákat választotta, és mindössze 23,7% sorolta a korrupciót erősen jelző kategóriákba. Ez arra utal, hogy a Z generáció jelentős része ezt

a helyzetet nem illeszti be a korrupció prototípusába, ami felveti a konkrét szituáció értelmezhetőségének és megfogalmazásának kérdését is.

2. számú ábra

A korrupció fogalmának értelmezése a Z generáció körében

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

Az eredmények azt mutatják, hogy a Z generáció korrupciófogalma nem egységes, hanem rétegzett és kontextusfüggő. A közvetlen, személyes előnyszerzéssel és hivatali döntések befolyásolásával járó esetek egyértelműen korrupciónak minősülnek, míg a kapcsolati előnyök, érdekütközések és társadalmilag beágyazott gyakorlatok megítélése sokkal inkább szürkezőnában mozog. Ez a mintázat fontos üzenetet hordoz a közigazgatás utánpótlás-stratégiája és

integritásalapú kommunikációja számára, mivel rávilágít arra, hogy a fiatalok számára mely jelenségek tekinthetők egyértelműen elfogadhatatlannak, és hol van szükség fogalmi tisztázásra és normaképzésre.

A korrupció megítélésének összehasonlító elemzése

Az elemzés ezen részének célja annak feltárása volt, hogy a korrupció különböző formáinak megítélése miként függ össze a közigazgatás megítélésével a Z generáció körében. Ennek érdekében a korrupció értelmezését mérő tételek átlagértékeit hasonlítottuk össze aszerint, hogy a válaszadók milyen mértékben értenek egyet azzal az állítással, hogy „A közigazgatás az emberekért van”.

1. számú táblázat

A korrupciós esetek megítélése aszerint, hogy a válaszadók mennyire értenek egyet azzal az állítással, hogy „A közigazgatás az emberekért van.” (átlagértékek, 1–6 skála)

Korrupciós eset	Inkább nem ért egyet (1–2)	Inkább egyetért (5–6)	N =
Magánérdek előnyben a közérdekkel szemben	4,47	4,25	954
Rokonok/barátok előnyben állami megrendeléseknél	4,98	4,63	958
Rendőr pénzt kér, hogy ne büntessen	4,83	4,69	965
Ismerős segítése állami álláshoz	4,02	3,61	961
Hálapénz fizetése kórházban	3,83	3,54	963
Ajándékosár adása a vizsgabiztosnak	3,40	2,95	962
Ügy soron kívüli elintézése kapcsolatok révén	4,76	4,20	952
Belső önkormányzati információ megszerzése	4,93	4,53	953

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

Az összevont csoportok a „Mennyire tartja igaznak a közigazgatásra az alábbi állítást: A közigazgatás az emberekért van” kérdés válaszai alapján kerültek kialakításra (1–2 = inkább nem ért egyet; 5–6 = inkább egyetért). Az 1. számú táblázat az egyes esetek korrupcióként való megítélésének átlagértékeit mutatja (1 = egyáltalán nem illik rá, 6 = teljes mértékben illik rá). Az elemzés célja annak vizsgálata volt, hogy a korrupció különböző formáinak megítélése hogyan függ össze azzal, mennyire értenek egyet a válaszadók azzal az állítással, hogy a közigazgatás az emberekért működik. A korrupció értelmezését mérő tételek (1–6 skála) átlagértékeit hasonlítottuk össze két összevont csoport között: azok körében, akik inkább nem értenek egyet (1–2), illetve akik inkább egyetértenek (5–6) az említett állítással. Az elemzés leíró-összehasonlító jellegű.

A különbségek leíró jellegűek; a tanulmány jelen szakasza nem tesz állítást azok statisztikai szignifikanciájáról.

Az eredmények alapján a nyílt, egyértelműen jogsértő korrupciós helyzetek – mint a vesztegetés vagy a rokonai alapon történő állami megrendelések – megítélése mindkét csoportban magas, és csak csekély eltérést mutat. Ezzel szemben a kapcsolati előnyökhöz és informális juttatásokhoz kötődő eseteknél (például hálapénz, ajándékosár, ismerős segítése álláshoz) következetesen alacsonyabb átlagértékek jelennek meg azok körében, akik inkább egyetértenek azzal, hogy a közigazgatás az emberekért van.

Az eredmények arra utalhatnak, hogy a közigazgatásról alkotott pozitívabb értékelés nem a korrupciós jelenségek elnézésével jár együtt, hanem azok differenciáltabb megítélésével. Míg az egyértelmű korrupciós esetek minden csoportban következetesen elutasításra kerülnek, az informális és kapcsolati jellegű gyakorlatok esetében a korrupció fogalma kevésbé egységesen jelenik meg. Ez azt jelzi, hogy a Z generáció korrupcióértelmezése rétegzett, és különbséget tesz a nyíltan jogsértő, illetve a megosztóbb helyzetek között.

A közigazgatás fogalmához kapcsolódó spontán asszociációk

A kérdőív egy nyílt végű kérdést is tartalmazott: „Mi jut először eszébe, ha meghallja azt a szót, hogy közigazgatás?”. A kérdés célja az volt, hogy feltárja a válaszadók előzetes, nem irányított értelmezéseit, valamint azokat a domináns jelentéskereteket, amelyek mentén a közigazgatás fogalma a Z generáció számára értelmezhetővé válik. A kérdés a demográfiai blokkot követően, a tematikus (korrupciót és közigazgatási működést érintő) kérdések előtt került elhelyezésre, így a válaszok nem egy adott tartalmi kontextusra, hanem a válaszadók meglévő tapasztalataira és mentális reprezentációira épültek. A beérkezett válaszokat ($n = 1008$) tematikus tartalomelemzéssel dolgoztuk fel. Az azonos vagy hasonló jelentésű kifejezéseket induktív módon kialakított kategóriákba soroltuk, és minden választ elsődlegesen egy domináns kategóriába kódoltunk. A kódolás célja a visszatérő jelentésmintázatok azonosítása volt. A tematikus tartalomelemzés manuális kódolással történt, mivel a nyílt válaszok jellemzően rövid, asszociatív kifejezések voltak. Az elemzés célja domináns jelentésmintázatok feltárása volt, amelyhez a manuális kódolás módszertanilag megfelelőnek bizonyult.

A fogalom bizonytalansága és üressége mint domináns minta

A nyílt válaszok elemzésének egyik legmarkánsabb eredménye, hogy a közigazgatás fogalma a válaszadók jelentős része számára nem aktivál konkrét tartalmat. A legnagyobb arányban olyan válaszok jelentek meg, mint „semmi”, „nem tudja”, „nincs véleménye”, „fogalma sincs”, „nem jut eszébe semmi”.

Ez a mintázat nem pusztán információhiányra utal, hanem arra is, hogy a közigazgatás, mint absztrakt intézményi fogalom sok fiatal számára nem épült be a mindennapi gondolkodás stabil elemeként. A „semmi” típusú válaszok gyakorisága arra utal, hogy a közigazgatás nem jelenik meg sem pozitív, sem negatív, sem értékalapú referenciapontként, hanem gyakran jelentés nélküli kategóriaként funkcionál.

Ez az értelmezési üresség kontextust ad a kvantitatív eredményekhez, különösen ahhoz, hogy a „közigazgatás az emberekért van” állítással való egyetértés miért nem magától értetődő a Z generáció körében.

Bürokratikus és procedurális értelmezési keret

Azoknál a válaszadóknál, akik konkrét asszociációt fogalmaztak meg, a közigazgatás leggyakrabban bürokratikus és procedurális tevékenységekhez kapcsolódott. Jellemző kifejezések voltak a „bürokrácia”, „papírmunka”, „lassú ügyintézés”, „hosszú sorok”, „bonyolult ügyintézés”, „káosz”, illetve az „okmányiroda lassú” típusú megfogalmazások. A válaszok 32%-a tartozik ide.

A válaszok alapján a közigazgatás elsődlegesen nem mint szolgáltató vagy közjó-orientált rendszer jelenik meg, hanem mint időigényes, nehézkes, frusztráló eljárási mechanizmus. A procedurális hangsúly dominanciája azt jelzi, hogy a fiatalok tapasztalati szinten leginkább az ügyintézés mikroszintű élményein keresztül találkoznak a közigazgatással, miközben az intézmény céljai és értékei háttérbe szorulnak.

Rendészeti és hatósági azonosítás

A válaszok másik kiemelkedő csoportját a rendészeti–hatósági funkciókhoz kapcsolódó asszociációk alkották. Rendkívül gyakran jelent meg a „rendőrség”, „rend”, „rendfenntartás”, „büntetés”, „hatóság”, „katonaság”, illetve ezek kombinációi.

Ez a mintázat arra utal, hogy a közigazgatás sok fiatal számára elsősorban kontrolláló és szankcionáló apparátusként jelenik meg, nem pedig támogató, szolgáltató vagy közösség-szervező intézményként. A rendészeti azonosítás

dominanciája különösen fontos abból a szempontból, hogy a korrupcióval kapcsolatos normák miért kapcsolódnak gyakran az egyértelmű jogsértésekhez (például vesztegetés), míg az informális és kapcsolati gyakorlatok értelmezése bizonytalanabb marad.

Az állam és a politika összemosása

A kvalitatív anyag egyik figyelemre méltó eleme, hogy a közigazgatás fogalma gyakran nem válik el a politikától. Számos válaszban jelent meg az „állam”, „kormány”, „politika”, sőt egy esetben konkrét politikai szereplő neve is, például Orbán Viktor.

Ezek a válaszok arra utalhatnak, hogy a Z generáció egy része nem tesz éles különbséget a politikai döntéshozatal és a közigazgatás végrehajtó, szakmai funkciói között. Ez az összemosás jelentheti azt, hogy a közigazgatás integritásával és működésével kapcsolatos elvárások politikai kontextusba ágyazódnak.

Szolgáltató és közjó-orientált értelmezések marginalitása

Pozitív vagy normatív értelmezések – mint „közjó”, „emberek szolgálata”, „közösség dolgainak rendezése”, „biztonság”, „a társadalom szolgálatáért” – szintén megjelentek, azonban ritka és marginális módon. Ezek a válaszok nem alkotnak domináns diskurzust, inkább kivételként jelennek meg a procedurális és hatósági narratívák mellett. A válaszoknak csupán 1,6 százaléka tartozik ide,

Ez különösen fontos eredmény abból a szempontból, hogy a közigazgatás célja – mint közjóért működő, szolgáltató intézmény – nem képezi a Z generáció spontán értelmezésének alapját.

Munkaerőpiac és karrier

A nyílt válaszok egy kisebb, tartalmilag jól körülhatárolható csoportja a közigazgatást kifejezetten munkahelyként és életpályaként értelmezte. Ezekben az esetekben a közigazgatás nem elsősorban intézményi vagy hatósági fogalomként jelenik meg, hanem egyéni munkavállalói perspektívából, a munka világához kapcsolódó szempontok mentén.

Az ide sorolt válaszok jellemzően olyan kifejezéseket tartalmaztak, mint „munkahely”, „közszolgálat”, „biztonságos karrierút”, „munkabiztonság”, „előmenetel”, „javadalmazás jogilag biztosított”, ugyanakkor több esetben kritikus megjegyzések is társultak ehhez az értelmezési kerethez, például „alacsony bérek”, „kevés fizetés” vagy „korlátozott lehetőségek”. A válaszok egy része kifejezetten ambivalens

módon jelenítette meg a közigazgatási pályát, amely egyszerre kínál kiszámíthatóságot és stabilitást, ugyanakkor kevésbé vonzó anyagi és fejlődési perspektívát.

Érzelmi reakciók és erős nyelvi jelölők („gyöngyszemek”)

Kis számban erős érzelmi minősítők is megjelentek. Ezek nem önálló értelmezési kereteket, hanem nyelvi–affektív intenzitást fejeznek ki, ezért a kategóriákba nem számítottuk bele ezeket.

A listából hat tételben jelent meg erős érzelmi minősítő. Ide sorolhatók olyan megfogalmazások, mint „borzalom”, „borsószik a hátam”, „cirkusz”, „botrányos”, „pocsék”, „agymosás”.

Ezek a kifejezések nem részletezik az okokat vagy tapasztalatokat, mégis erős affektív viszonyulást jeleznek. Az ilyen válaszok arra utalhatnak, hogy a közigazgatás egyes fiatalok számára negatív érzelmi töltettel bíró szimbólummá vált, amelyhez frusztráció, elutasítás vagy bizalmatlanság kapcsolódik. Fontos ugyanakkor, hogy ezek a reakciók nem alkotnak többségi narratívát, inkább szélsőséges, de beszédes jelzések a fogalom érzelmi polarizációjáról.

A tartalomelemzés értelmezése

A tartalomelemzés eredményei arra utalhatnak, hogy a Z generáció körében a közigazgatásról alkotott kép elsősorban tapasztalati és procedurális jellegű. A fogalom gyakori üressége vagy bizonytalansága, valamint a bürokráciához és rendvédelmi funkciókhoz való erős kötődése összhangban áll a kvantitatív eredményekkel, amelyek szerint a „közigazgatás az emberekért van” állítással való egyetértés nem magától értetődő. A közjóhoz kapcsolódó értelmezések alacsony aránya hozzájárulhat ahhoz, hogy a korrupció megítélése bizonyos esetekben megosztott és kontextusfüggő. Amennyiben a közigazgatás nem jelenik meg világosan mint szolgáltató és közösségi értéket képviselő intézmény, úgy az informális gyakorlatok és kapcsolati előnyök értelmezése is könnyebben kerül a „szürkezónába”. A kvalitatív eredmények magyarázó hátteret adnak a korrupciós attitűdök rétegzettségéhez a fiatal korosztály esetében.

2. számú táblázat

A „közigazgatás” fogalmához kapcsolódó spontán asszociációk tematikus megoszlása (Z generáció)

Kód	Kategória	Darab	%	Jellemző kulcsszavak
K1	Bizonytalanság / jelentéshiány	323	32.0	„Semmi”; „Nem tudja”; „Fogalma sincs”
K2	Bürokratikus–procedurális kép	273	27.1	„Bürokrácia”; „Okmányiroda lassú”; „Hosszú sorok a hivatalokban”
K3	Rendészeti–hatósági azonosítás	217	21.5	„Rendőrség”; „Rendfenntartás”; „Hatóság”
K4	Állam–politika összemossása	123	12.2	„Állam”; „Politika”; „Orbán Viktor”
K5	Szolgáltató/közjó-orientált értelmezés	16	1.6	„Közügyeket intézik”; „Közérdek, közjó, emberek szolgálata”; „A társadalom szolgálataért”
K6	Munkaerőpiaci/karrier-asszociáció	56	5.6	„Munkahely”; „Munkabiztonság”; „Biztonságos karrierút”

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

A tematikus tartomelemzés eredményeit életkori bontásban is megvizsgáltuk, mivel feltételezhető volt, hogy a közigazgatással kapcsolatos tapasztalatok, intézményi érintettség és önálló ügyintézési élmények az életkor előrehaladtával eltérő asszociációs mintázatokat eredményezhetnek. Különösen indokolt volt ez a Z generáción belül, ahol már néhány év korkülönbség is jelentős eltérést jelenthet a munkaerőpiaci és intézményi tapasztalatok szintjében.

Az életkori hatás vizsgálatakor a 18–21 éves és a 27–29 éves korcsoportok összehasonlítására került sor. A szűkebb bontás (például kizárólag a 18–19 évesek vagy csak a 29 évesek elemzése) a minta szélein alacsony elemszámot eredményezett volna, ami nem tette volna lehetővé a megbízható statisztikai összehasonlítást. A választott korcsoportok így egyszerre biztosították az elemzés statisztikai stabilitását és a tartalmi értelmezhetőséget.

A két korcsoport válaszait összevetve nem találtunk statisztikailag szignifikáns különbséget abban, hogy a közigazgatással kapcsolatos asszociációk milyen tematikus kategóriákba sorolhatók ($p > 0,05$). A p -érték azt jelzi, hogy a megfigyelt különbség mennyire valószínű, hogy pusztán véletlen; a $p > 0,05$ alapján nem beszélhetünk statisztikailag igazolható életkori különbségről.

Ugyanakkor gyenge, nem szignifikáns tendencia megfigyelhető: a 27–29 éves válaszadók körében valamivel gyakrabban jelennek meg konkrét, ügyintézéshez és bürokráciához kötődő asszociációk, míg a 18–21 évesek válaszaiban nagyobb arányban fordulnak elő bizonytalan vagy jelentéshiányos megfogalmazások (például „semmi”, „nem tudja”).

Az a feltételezésünk, miszerint az életkor előrehaladtával csökken a K1 kategória előfordulása, nem igazolódott be csak részlegesen. Az életkor önmagában

nem meghatározó tényező a közigazgatásról alkotott kép alakulásában a Z generáción belül. Ugyanakkor az idősebb fiatalok esetében már megjelenik egy tapasztalatalapú, konkrétabb értelmezési mód, amely az intézményi érintettség és a munkaerőpiaci jelenlét erősödésével hozható összefüggésbe.

A fiatalok korrupcióval és különösen az informális, „szűrkezőnás” gyakorlatokkal kapcsolatos percepciói nem csupán etikai attitűdöket tükröznek, hanem hosszabb távon a közszolgálat intézményi legitimitására és személyzeti utánpótlására is kockázatot jelenthetnek. Amennyiben a közszféra működése a fiatal generáció számára normatív szempontból bizonytalan, illetve az informális előnyszerzés határai nem egyértelműek, az gyengítheti a közszolgálati pálya értékalapú vonzerejét, és hozzájárulhat a közintézményekkel szembeni bizalmi deficit fennmaradásához.

E megállapítások közvetlenül kapcsolódnak ahhoz a szakpolitikai törekvéshez, amely a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia (NKS 2024–2025) keretében az álláshelyi adatok objektív, átlátható és egységes feldolgozásával kívánja erősíteni a közbizalmat és az integritást. Az empirikus eredmények arra utalnak, hogy az átláthatóság és az eljárási igazságosság nem csupán működési, hanem percepciók kérdése is: a fiatalok számára az objektív kiválasztási és előmeneteli mechanizmusok láthatóvá tétele kulcsszerepet játszhat a „szűrkezőnás” értelmezések szűkítésében és a közszolgálati normák megerősítésében.

Fontos hangsúlyozni, hogy a bemutatott attitűdök nem önmagukban kezelendők, hanem olyan jelzéseként értelmezhetők, amelyek vezetői, HR- és szervezetfejlesztési beavatkozások megalapozására szolgálnak. A korrupcióval kapcsolatos percepciók rétegzettsége arra utal, hogy a közszolgálati szocializáció, az integritáskommunikáció és a mindennapi vezetői gyakorlat kulcsszerepet játszik abban, miként válnak a normák tanulhatóvá, értelmezhetővé és hitelessé a fiatal generáció számára.

Következtetések és limitációk

A tanulmány célja annak feltárása volt, hogy a magyar Z generáció fiataljai miként értelmezik a korrupció fogalmát, és ez a megítélés hogyan kapcsolódik a közigazgatásról alkotott normatív és spontán képekhez. A kvantitatív eredmények alapján a korrupció fogalma a vizsgált korosztályban nem egységes: a nyíltan tranzakciós, egyértelmű jogsértéssel járó helyzetek esetében magas konszenzus figyelhető meg, míg az informális juttatásokhoz, kapcsolati előnyökhöz és „szívességi” gyakorlatokhoz kötődő szituációk esetében megosztottabb, polarizáltabb értékelések jelennek meg. E mintázat megerősíti, hogy

a korrupció fogalmi határai különösen a mindennapi, kulturálisan beágyazott és kontextusérzékeny helyzetekben válnak bizonytalanná, vagyis megjelenik a korrupció „szürkezónája” mint percepciók instabilitás.

Az összehasonlító elemzés azt jelezte, hogy a közigazgatás megítélésével (különösen azzal, hogy „a közigazgatás az emberekért van”) együttjárnak a korrupciós szituációk értékelésének különbségei. A pozitívabb értékelést adó csoport a vizsgált esetekben következetesen alacsonyabb átlagértékeket jelölt meg, különösen az informális juttatások és kapcsolati jellegű gyakorlatok esetében. Fontos hangsúlyozni, hogy ez az együttjárás nem értelmezhető a korrupció elfogadásaként: a prototipikus, tranzakciós korrupciós esetek mindkét csoportban magas elutasítottságot mutatnak. A különbség inkább arra utal, hogy a „korrupció” címke alkalmazása eltérő értelmezési küszöbök mentén történhet, és ez különösen a szürkezőnás jelenségeknél válik láthatóvá.

A kvalitatív tematikus tartalomelemzés eredményei értelmezési keretet adnak e kvantitatív mintázatokhoz. A nyílt asszociációk alapján a „közigazgatás” fogalma a válaszadók jelentős része számára üres vagy bizonytalan jelentésű, illetve elsősorban bürokratikus–procedurális (ügyintézés, papírmunka, lassúság) és rendészeti–hatósági (rendőrség, rend, büntetés) keretekben jelenik meg. Ezzel szemben a szolgáltató/közjó-orientált értelmezések marginálisak. Ez azt sugallja, hogy a közigazgatás szerepe – mint közösségi értéket képviselő, az emberekért működő intézményrendszer – sok fiatal spontán gondolkodásában nem létezik. Amennyiben az intézményi kép nem értékalapú, hanem főként tapasztalati (procedurális) és kontrolljellegű (hatósági) elemekből épül fel, a korrupció határai is könnyebben tolódnak a helyzetfüggő, bizonytalan értelmezés irányába, különösen az informális és kapcsolati gyakorlatok esetében.

A tartalomelemzés további, bár kisebbségi, de beszédes jelzéseket is azonosított: a közigazgatás fogalmának politikával való összemosása (például „kormány”, „politika”) arra utal, hogy egyes válaszadók számára a közigazgatás nem különül el élesen a politikai szférától. Emellett az érzelmileg telített, erős nyelvi jelölők (például „borzalom”, „borsódzik a hátam”, „cirkusz”, „botrányos”) azt jelzik, hogy a közigazgatás nem csupán kognitív, hanem affektív jelentésekkel is terhelt lehet. Ezek a megnyilvánulások nem alkotnak többségi narratívát, mégis fontos indikátorai annak, hogy a fogalom bizonyos esetekben erősen polarizált, érzelmi alapú attitűdöket is aktivál.

A kvantitatív és kvalitatív eredmények együtt arra utalhatnak, hogy a korrupció „szürkezónája” a Z generáció körében részben a közigazgatás normatív jelentésének instabilitásával és a tapasztalati–procedurális értelmezési keret dominanciájával jár együtt. Gyakorlati szempontból ez két következményt emel ki a közigazgatási utánpótlás és az integritásalapú szervezeti vonzerő szempontjából.

Egyrészt a klasszikus korrupcióellenes üzenetek önmagukban valószínűleg nem elegendők, mert a dilemmák jelentős része nem a nyílt jogsértések, hanem a mindennapi „szívésségi” és informális helyzetek körül jelenik meg. Másrészt az integritáskommunikáció és a szervezeti szocializáció akkor lehet hatékony, ha expliciten tematizálja a kapcsolati előnyök, érdekütközések és informális juttatások dilemmáit, és közérthető módon kapcsolja őket a közszolgálati alapértékekhez (eljárási igazságosság, méltányosság, átláthatóság, esélyegyenlőség).

A vizsgálati eredmények alapján a Z generáció korrupcióértelmezése rétegzett és kontextusfüggő. A „szűrkezőnás” megítélések nem a normák hiányát, hanem a jelentések tanulhatóságát és alakíthatóságát jelzik. Ez lehetőséget teremt arra, hogy a közigazgatás – következetes intézményi működéssel, példamutatással és a mindennapi dilemmákra érzékeny integritáskeretezéssel – olyan értékalapú és kiszámítható képet közvetítsen, amely hosszabb távon erősítheti a közszolgálat legitimitását és vonzerejét a fiatalok körében.

A vizsgálat eredményeit ugyanakkor több módszertani korlát figyelembevételével szükséges értelmezni. Az elemzés keresztmetszeti (cross-sectional) jellegű, ezért az észlelt együttjárások nem értelmezhetők oksági kapcsolatként. A „közigazgatás az emberekért van” állítással való egyetértés és a korrupció különböző formáinak megítélése közötti különbségek leíró és összehasonlító jellegűek, és nem teszik lehetővé annak eldöntését, hogy melyik tényező alakítja a másikat, illetve hogy harmadik változók (például általános intézményi bizalom, politikai cinizmus, személyes tapasztalatok, szociodemográfiai háttér) mennyiben közvetítik vagy magyarázzák az összefüggéseket.

A korrupció megítélését szituációs tételek (vignette-szerű állítások) mérték, amelyek értelmezése érzékeny lehet a megfogalmazásra. Különösen igaz ez az informális juttatásokhoz és „szívésségi” helyzetekhez kapcsolódó tételekre (például hálapénz, ajándékkosár), ahol a kulturális jelentés, a kontextus és a szándéktulajdonítás erősebben befolyásolhatja a válaszokat. A „szűrkezőnás” jelenségének azonosítása ezért a válaszok heterogenitására és polarizációjára épülő empirikus indikátorokkal történt, nem pedig jogi vagy intézményi minősítés alapján.

A CATI adatfelvételi mód a reprezentativitás szempontjából előnyös, ugyanakkor a telefonos helyzet korlátozhatja a hosszabb mérlegelést, és növelheti a társadalmi elvárásoknak való megfelelés (social desirability) kockázatát, különösen normatív tartalmú kérdések esetében. Emellett a 1–6 skálás értékelések a válaszok finom árnyalatait nem mindig képesek teljes mértékben visszaadni, ezért a kvantitatív eredményeket a nyílt asszociációk elemzésével egészítettük ki.

A közigazgatás fogalmához kapcsolódó nyílt asszociációk tematikus tartalom-elemzése manuális kódolással készült. A nyílt válaszok jellemzően rövid, asszociatív kifejezések voltak, ami módszertanilag indokolja a manuális kódolást,

ugyanakkor növeli a kódolói döntések szerepét. A kvalitatív eredmények ezért a domináns jelentésmintázatok feltárására alkalmasak, de nem helyettesítik a mélyebb narratív vagy diskurzív elemzést.

A vizsgálat célcsoportja a 18–29 éves korosztály; a megállapítások a magyar Z generációra általánosíthatók, azonban más generációkra vagy országokra történő kiterjesztés óvatosságot igényel. A nemzetközi összehasonlíthatóság érdekében további kutatások szükségesek, amelyek azonos mérőeszközökkel vizsgálják a „szűrkezőnás” korrupcióértelmezés és az intézményi képek (public administration images) kapcsolatát.

Felhasznált irodalom

- Benítez-Márquez, M. D., Sánchez-Teba, E. M., Bermúdez-González, G. B., & Nunez-Rydmán, E. S. (2022). *Generation Z Within the Workforce and in the Workplace*. *Frontiers in Psychology*.
- Dobrowolski, Z., Drozdowski, G., & Panait, M. (2022). Understanding the impact of Generation Z on risk management - A preliminary view on values, competencies, and ethics of Generation Z in public administration. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(7), 3868. <https://doi.org/10.3390/ijerph19073868>
- Fuchs, O., Lorenz, E., & Fuchs, L. (2024). Generational differences in attitudes towards work and career: A systematic literature review on the preferences of generations X, Y and Z. *International Journal of Innovative Research and Advanced Studies*, 11(7), 54–71. https://www.ijiras.com/2024/Vol_11-Issue_7/paper_8.pdf
- Johnston, M. (2005). *Syndromes of corruption: Wealth, power, and democracy*. Cambridge University Press.
- Khatri, N., Tsang, E. W. K., & Begley, T. M. (2006). Cronyism: A cross-cultural analysis. *Journal of International Business Studies*, 37(1), 61–75. <https://doi.org/10.1057/palgrave.jibs.8400171>
- Kitschelt, H., & Wilkinson, S. I. (2007). *Patrons, clients and policies: Patterns of democratic accountability and political competition*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511585858>
- OECD (2003). *Managing conflict of interest in the public service: OECD guidelines and country experiences*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264104938-en>
- Perry, J. L., & Wise, L. R. (1990). The motivational bases of public service. *Public Administration Review*, 50(3), 367–373. <https://doi.org/10.2307/976618>
- Rose-Ackerman, S., & Palifka, B. J. (2016). *Corruption and government: Causes, consequences, and reform (2nd ed.)*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139962933>
- Sööt, M.-L., & Rootalu, K. (2012). Institutional trust and opinions of corruption. *Public Administration and Development*, 32(1), 82–95.
- Surugiu, C. (2025). Factors Motivating Generation Z in the Workplace. *Behaviors & Governance. Adm. Sci.* 2025, 15(1), 29. <https://doi.org/10.3390/admsci15010029>

A cikkben szereplő online hivatkozás

URL1: *Transparency International. (n.d.). What is corruption?* <https://www.transparency.org/en/what-is-corruption>

Alkalmazott jogszabályok

1025/2024. (II. 14.) számú Korm. határozat

A 2024–2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korruptióellenes Stratégia, valamint az annak végrehajtására vonatkozó intézkedési terv elfogadásáról

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Petró Cs. (2026). Korruptió, szürkezóna és közigazgatáskép: a magyar fiatalok percepciói. *Belügyi Szemle*, 74(2), 543–564. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2026.v74.i2.pp543-567>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerzők nem jelentettek összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerzők nem kaptak pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Petró Csilla, aki a petro.csilla@uni-nke.hu e-mail címen érhető el.